

ORTAÖÖRETİM

KUR'AN-I KERİM'İN ANLAM DÜNYASI DERSİ ÖÖRETİM PROGRAMI (I-II)

ANKARA, 2023

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

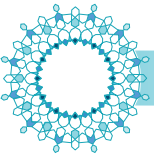
**KUR'AN-I KERİM'İN ANLAM DÜNYASI DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(I-II)**

ANKARA, 2023

İçindekiler

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. Öğretim Programlarının Amaçları.....	4
1.2. Öğretim Programlarının Perspektifi	4
1.2.1. Değerlerimiz	5
1.2.2. Yetkinlikler.....	5
1.3. Öğretim Programlarında Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı.....	6
1.4. Bireysel Gelişim ve Öğretim Programları.....	7
1.5. Sonuç	7
2. KUR'AN-I KERİM'İN ANLAM DÜNYASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI	8
2.1. Öğretim Programının Temel Felsefesi ve Genel Amaçları.....	8
2.2. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Alan Becerileri.....	8
2.3. Öğretim Programının Uygulamasında Dikkat Edilecek Hususlar	10
3. KUR'AN-I KERİM'İN ANLAM DÜNYASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	11
3.1. Öğretim Programının Yapısı	11
3.2. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi-I Ünite, Kazanım ve Açıklamaları	13
3.3. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi-II Ünite, Kazanım ve Açıklamaları	17

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. Öğretim Programlarının Amaçları

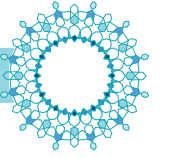
Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. Öğretim Programlarının Perspektifi

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

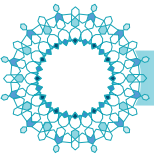
Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ dokuz anahtar yetkinlik belirlemekte ve aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

- 1. Ana Dilde İletişim:** Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.
- 2. Yabancı Dillerde İletişim:** Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.
- 3. Matematiksel Yetkinlik ve Bilim/Teknolojide Temel Yetkinlikler:** Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreçte faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir. Soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.
- 4. Dijital Yetkinlik:** İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

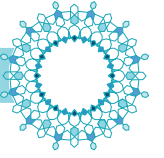
- 5. Öğrenmeyi Öğrenme:** Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
- 6. Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yetkinlikler:** Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.
- 7. İnisiyatif Alma ve Girişimcilik:** Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.
- 8. Kültürel Farkındalık ve İfade:** Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

1.3. Öğretim Programlarında Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin "herkese uygun", "herkes için geçerli ve standart olması" insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece "bilme (düşünce)" için değil, "hissetme (duygu)" ve "yapma (eylem)" için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.

7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. Bireysel Gelişim ve Öğretim Programları

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programlarında bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurulmuştur. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelim açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

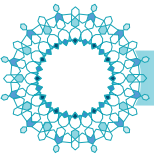
Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

1.5. Sonuç

Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Öğretim Programı'nı geliştirme sürecinde yapılan işlemlerle ilgili bilgi vermek yerinde olacaktır. Bu bağlamda aşağıdaki aşamalardan geçilerek program geliştirilmiştir:

- Yurt içinde ve yurt dışında eğitim öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmıştır.
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükûmet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından geliştirilen anketler aracılığıyla öğretmen ve yöneticilerin programlar ve haftalık ders çizelgelerine yönelik görüşleri toplanmıştır.

Bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programımız geliştirilmiştir.

2. KUR'AN-I KERİM'İN ANLAM DÜNYASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI

2.1. Öğretim Programının Temel Felsefesi ve Genel Amaçları

Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Öğretim Programı'nın geliştirilmesinde; yapılandırmacı öğrenme modelini destekleyen çoklu zekâ, öğrenci merkezli öğrenme, beceri temelli öğrenme gibi yaklaşımlar dikkate alınmıştır. Beceri temelli öğrenme, öğrencilerde öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve hayata aktarılması tasarlanan bilgi, tutum ve beceriler bütünü ifade etmektedir. Bu bağlamda temel becerileri ön planda tutan, öğrenme sürecinde öğrencinin aktif katılımına ve öğretmen rehberliğine imkân veren, öğrencilerin araştırma yapabilecekleri, keşfedebilecekleri, çözüm ve yaklaşımlarını paylaşarak tartışabilecekleri ortamların sağlanmasının önemi vurgulanmıştır. Ayrıca programda gelişim düzeyini göz önünde bulunduran, öğrenme sürecinde ön bilgileri harekete geçiren, anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesi hedeflenmiştir.

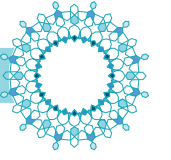
Öğretim programında; öğrencilerin adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik gibi değerlere sahip olmaları amaçlanmıştır. Bu çerçevede, öğrencilerin temel değerleri anlamaları, benimsemeleri, sahip oldukları değerler ile uyumlu hareket etmeleri hedeflenmiştir.

Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Öğretim Programı'nda Kur'an ve sünnetin ortaya koyduğu temel ilkeler esas alınmıştır. İslam dininin temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim, insanın hayat rehberidir. Nazil olmaya başladığı andan itibaren Müslümanların temel referansı ve başucu kitabı olmuştur. Kur'an-ı Kerim, İslam toplumlarını birleştiren niteliktedir. Anlaşılması için gönderilen bir kitap olan Kur'an'ın sadece yüzünden ve ezbere okunması yeterli değildir. Bu nedenle Kur'an'ın verdiği mesajların kavranması önem arz etmektedir.

Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası dersi, ayetlerin vermek istediği mesajları meal ve tefsirlerden yararlanarak doğru yöntem ve tekniklerle açıklamayı hedeflemektedir. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Öğretim Programı ile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Anadolu Lisesi, Fen Lisesi ve Sosyal Bilimler Lisesi öğrencilerinin Kur'an-ı Kerim'i ve anlam dünyasını tanımaları için gerekli olan temel becerileri ve kavramları kazanmaları hedeflenmektedir. Ayrıca bu hedeflerle ilgili gerekli yöntem ve teknikler ortaya konmuştur.

Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Öğretim Programı 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- 1) İslam dininin temel kaynaklarını tanımaları,
- 2) Kur'an-ı Kerim'i tanımaları,
- 3) Kur'an-ı Kerim'in indiriliş süreci hakkında bilgi sahibi olmaları,
- 4) Kur'an-ı Kerim'in anlaşılacak için indirildiğini bilmeleri,
- 5) Kur'an-ı Kerim'in insanlık için bir hayat rehberi olduğunu kavramaları,
- 6) Kur'an-ı Kerim'de yer alan kıssalardan çıkarımlarda bulunmaları,
- 7) Kur'an-ı Kerim'in konuları hakkında ana hatlarıyla bilgi sahibi olmaları,
- 8) Kur'an-ı Kerim'de bireysel ve toplumsal hayatı düzenleyen ayetler olduğunu bilmeleri,
- 9) Kur'an-ı Kerim'e göre iyi insanın sahip olması gereken özellikleri bilmeleri,
- 10) Kâinattaki sarsılmaz düzen ve işleyişin Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine işaret ettiğini kavramaları,
- 11) Kur'an-ı Kerim'e göre insanın bireysel ve toplumsal sorumluluklarının neler olduğunu bilmeleri,
- 12) Kur'an-ı Kerim'den öğrendiklerini davranışa dönüştürme gereğini anlamaları,
- 13) Soru ve sorunlarını bilimsel tutum ve düşünme yollarıyla Kur'an-ı Kerim'e başvurarak çözebilmeleri,
- 14) İdeal toplum için Kur'an-ı Kerim'de yer alan ahlaki kuralların gerekli olduğunu fark etmeleri amaçlanmaktadır.

2.2. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Alan Becerileri

Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası dersi, temel kaynaklarda geçen kavramları öğrenme ve anlamada kullanılan becerileri kazandırmayı amaçlar. Bu ders, dinî bilimlerin temel kavramlarına dayanarak öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'i anlama ve ondan çıkarımlarda bulunma becerilerini geliştirmelerini hedefler. Bu bağlamda dersin konu alanı, Kur'an'ın ana konularına dayanırken aynı zamanda çeşitli dinî ilimlerin özelliklerini içerir. Dersin amacına uygun olarak oluşturulan alan becerileri, öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'i anlama ve hayatlarına uygulamalarını sağlar. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Programı'nda yedi alan becerisine yer verilmiştir.

Şema 1: Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Alan Becerileri

Şema 1'de Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi (I-II) Öğretim Programı'ndaki alan becerileri gösterilmiştir. Bu becerilerin ayrıntıları aşağıda sunulmuştur:

AB1. Temel Kaynaklardan Yararlanma Becerisi: Kur'an-ı Kerim'i anlamada temel kaynaklardan yararlanmak oldukça önemlidir. Ayetlerin anlaşılmasında öncelikle temel kaynaklara başvurulur. Temel kaynaklardan kastedilen, Kur'an-ı Kerim, sahih hadis kaynakları, meal ve tefsirlerdir. Temel kaynaklardan yararlanma becerileri şunları içerir: Kur'an'ın anlaşılmasında başvurulacak temel kaynakları bilme, bu kaynakları amacına uygun olarak seçme, temel kaynaklardan yararlanarak Kur'an-ı Kerim'i anlama ve çıkarımlarda bulunma. Bu beceri kapsamında Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayınlanan meal ve tefsirler kullanılır.

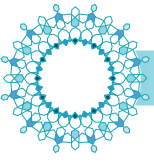
AB2. Kur'an Meallerini Kullanma Becerisi: Kur'an-ı Kerim'in sadece lafız değil, içerdiği mana ve mefhum açısından tercümesi olan mealleri kullanma becerisi oldukça önemlidir. Kur'an-ı Kerim'i anlamak ve ayetlere nüfuz edebilmek için meallere başvurulur. Mealleri kullanma becerisi şunları içerir: Konularına göre ayet meallerini okuma, nüzul sırasına göre ayet meallerini okuma, Kur'an-ı Kerim'i kendi anlam bütünlüğü ile kavrayıp çıkarımlarda bulunma.

AB3. Dinî Kavramları Yerinde Kullanma Becerisi: Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası dersi birçok İslami ilimle ilişkilidir. Bu ilimlerde birçok dinî kavram kullanılmaktadır. Bu çerçevede, dinî kavramların yazım ve telaffuzunun doğru yapılması ve bu kavramların yerinde kullanılması oldukça önemlidir.

AB4. Kur'an'daki Bilgileri Araştırma Becerisi: Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası dersi öğrencilere sadece temel dinî kavramları öğretmekle kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin bu bilgileri elde etmelerine ve doğrulama süreçlerini öğrenmelerine yardımcı olur. Bu beceri, öğrencilere Kur'an'da okuduğu bir isim, topluluk, yer, grup vb. hakkında farklı yöntemlerle nasıl bilgi toplanacağını gösterir. Bu süreç, öğrencilerin sadece bilgiyi ezberlemek yerine, onu aktif bir şekilde araştırma ve doğrulama yeteneği kazanmalarını sağlar.

AB5. Ayetleri Gruplandırma Becerisi: Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası dersinde öğrencilerin okuduğu sure ve ayet gruplarının muhataplarını tanımaları ve bunlar arasında ilişki kurmaları önemlidir. Ayetleri konularına göre sınıflandırma becerisi ve ayetlerde geçen isim, topluluk, yer, grup vb. hakkında bilgi sahibi olmak, bu bilgilerin ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılmasını sağlar.

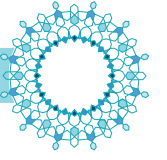
AB6. Ayetlerden Çıkarımlarda Bulunma Becerisi: Ayetlerden çıkarımlarda bulunma becerisi, öğrencinin karşılaştığı karmaşık bir konuyu veya problemi ele alarak onu daha anlaşılır parçalara ayırmasını ifade eder. Bu beceri, bütünü oluşturan parçaları ayırma yeteneği üzerine kurulmuştur. Öğrenciler, bu parçaları incelediğinde aralarındaki ilişkileri daha iyi anlar. Bu süreç, genellikle detaylara odaklanmayı gerektirir ve karmaşık olanı basit ve anlaşılır bileşenlere dönüştürmeyi amaçlar. Bu becerisi sayesinde öğrenciler, görünen problemleri daha küçük ve yönetilebilir adımlara bölerek çözüm yollarını daha etkili bir şekilde bulabilir. Bu beceri, öğrencinin analitik düşünme yeteneğini geliştirir. Ona karmaşık sorunları daha sistematik bir şekilde ele alma yetisini kazandırır. Bu beceri ile öğrenciler ayetlerden hareketle belli çıkarımlara ulaşır.

AB7. Yaşama Aktarma Becerisi: Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası dersi, öğrencilere Kur'an-ı Kerim'deki dinî kavramları öğretme ve ayetlerden çıkarımlarda bulunmalarını sağlamak ile kalmaz. Bu çıkarımları yaşamlarına aktarma becerisini kazandırır. Bu beceri, öğrencinin yaşamında Kur'an-ı Kerim'in hayat rehberi olarak var olmasını sağlar.

2.3. Öğretim Programının Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar

1. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin öğrenme süreçlerini yönlendirdiği ve aktif katılım ile bilgi edinmeyi amaçladığı bir yaklaşımı benimser. Bu program içerisinde öğrencilerin araştırma ve sorgulama yöntemlerini kullanması teşvik edilir. Öğrenilen bilgiler gerçek yaşam örnekleriyle ilişkilendirilir.
2. Öğretim programı kapsamında, öğrencilere bireysel sorumlulukların sürdürülebilir bir sosyal gelişim için ne kadar önemli olduğu anlatılır. Aynı zamanda onların bu sorumlulukları etkin bir şekilde üstlenmeleri teşvik edilir. Bu çerçevede, öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılımı ve sorumlulukları vurgulanır.
3. Kur'an-ı Kerim'le ilgili sadece teorik bilgi aktarımının ötesine geçilerek öğrencilerle birlikte uygulamalı meal kullanma etkinlikleri gerçekleştirilmelidir. Bu etkinliklerle Kur'an'dan çıkarımlarda bulunulmalıdır. Bu sayede, öğrencilerin öğrendiklerini gerçek dünyada yaşamlarına aktarmaları sağlanmalıdır.
4. Öğretim programının temel hedefi, öğrencilerin sosyal ve ahlaki sorumlulukları anlamalarını ve bunları etkili bir şekilde yerine getirmelerini sağlamaktır. Bu hedef doğrultusunda, öğrencilere sadece teorik bilgi değil, aynı zamanda günlük yaşam becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak etkileşimli eğitim ortamları oluşturulmalıdır. Öğrencilerin sosyal çevreye karşı duyarlı ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetiştirilmeleri hedefi doğrultusunda çeşitli yöntem ve teknikler kullanılarak ders içeriğinin çeşitlendirilmesi önemlidir. Öğrencilerin ilgisini çekmek için gerçek dünya örnekleri kullanılarak hem yerel hem küresel ölçekte sosyal, ahlaki ve doğal sorunlara odaklanan içerikler tasarlanabilir.
5. Eğitim alanında, öğrencilerin sadece sınıf içinde değil, çevrelerindeki okul dışı öğrenme ortamlarında da deneyim kazanmaları büyük önem taşır. Bu nedenle öğrencilere çevrelerini anlama ve sosyal sorunları yakından gözlemleme fırsatları sunularak bu deneyimleri zenginleştirme imkânı tanınmalıdır.
6. Bu ders ile öğrencilere araştırma, sorgulama, proje geliştirme ve iş birliği gibi beceriler kazandırılması hedeflenir. Öğretmenler; keşfetme, sorgulama, farkındalık geliştirme, sorumluluk alma ve ürün tasarlama gibi süreçlerde öğrencilere rehberlik etmelidir. Ayrıca öğrencilerin iletişim, iş birliği, liderlik gibi sosyal becerilerini geliştirmek de amaçlanır. Öğretmenler, öğrencilerin farklı bakış açılarını teşvik etmelidir. Her öğrenciye görüşünün değerli olduğunu hissettirmelidir. Öğrencileri yönlendirirken görüşlerinin sınırlandırmasını engellemelidir.
7. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Öğretim Programı, öğrencilere sadece teorik bilgi sunmakla kalmaz. Aynı zamanda onların bu bilgileri günlük yaşamlarında etkili bir şekilde uygulamalarını teşvik etmektedir. Bu yaklaşım, öğrencilerin sosyal ve ahlaki sorumluluklarına daha duyarlı ve etkili bir şekilde yaklaşmalarını sağlayarak onları daha bilinçli ve etkin bireyler hâline getirecektir.
8. Öğretim programında yer alan alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların yazımı 14.09.2023 tarihli ve 83980939 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Mütalaası ile uygulamaya konulan "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu"nun Ek-1 örneğine göre yapılır. İlgili kılavuz ve Eki'nde bulunmayan alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların yazımında kılavuzda belirtilen ilke ve esaslara göre işlem yapılır.

3. KUR'AN-I KERİM'İN ANLAM DÜNYASI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

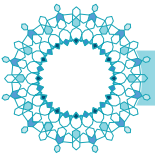
3.1. Öğretim Programının Yapısı

Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Öğretim Programı'nın ünite adları, kazanım sayıları, öngörülen süre/ders saatleri ve ders saati yüzdeleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi-I 11. sınıf düzeyinde, Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi-II ise 12. sınıf düzeyinde okutulacaktır. 11 ve 12. sınıf düzeyleri arasında ön koşulluluk ilişkisi yoktur. 12. sınıf düzeyinde ilk defa bu dersi seçen öğrenciler Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi-II'yi seçeceklerdir.

KUR'AN-I KERİM'İN ANLAM DÜNYASI DERSİ-I				
No.	Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde %
1.	Kur'an-ı Kerim'i Tanımaya Giriş	6	20	28
2.	Temel Konularıyla Kur'an-ı Kerim	8	17	23
3.	Kur'an-ı Kerim'e Göre Erdemli İnsan	8	17	23
4.	Kur'an-ı Kerim'de İnsanın Bireysel ve Toplumsal Sorumlulukları	8	18	26
Toplam		30	72	100
KUR'AN-I KERİM'İN ANLAM DÜNYASI DERSİ-II				
No.	Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde %
1.	Kur'an-ı Kerim'i Tanıma	6	20	28
2.	Ana Hatlarıyla Kur'an-ı Kerim'de Geçen Konular	8	17	23
3.	Kur'an-ı Kerim'de İyi İnsanın Bazı Özellikleri	8	17	23
4.	Kur'an-ı Kerim'de Evrensel Değerler	8	18	26
Toplam		30	72	100

DERS KİTABI	Forma Sayıları**	Kitap Ebadı
Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi	8-10	19.5 x 27.5

**Forma sayıları alt-üst sınır olarak yazılmıştır.

Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar ünitelere göre numaralandırılmıştır. Numaralandırma sisteminde dersin kodu, ünite numarası ve kazanım numarasına yer verilmektedir.

Ünite adı

Dersin düzeyi

Ünite numarası

Kazanım numarası

Değerler

3.2. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi-İ Ünite, Kazanım ve Açıklamaları

1.1. Ünite: Kur'an-ı Kerim'i Tanımaya Giriş

Bu üniteye sırasıyla "Kur'an-ı Kerim ve İsimleri", "Kur'an-ı Kerim'in İndirildiği Ortam", "Kur'an-ı Kerim'i Anlama Yöntemleri", "Sünnetin Kur'an-ı Kerim'i Açıklaması", "Meal ve Tefsirler ile Kur'an-ı Kerim'i Anlama" ve "Ayetlerden Mesajlar: Lokman Suresi, 12-19. Ayetler" konularına yer verilecektir.

Önerilen Süre: 20 ders saati

Konu/Kavramlar: Furkan, Hûda, Kur'an, kıssa, meal, müfessir, Nur, tedrici, tefsir, vahiy, Zikir.

1.1.1. Kur'an-ı Kerim'i ve isimlerini kavrar.

a) Kur'an-ı Kerim'in isimleri tanıtılır.
b) Kur'an-ı Kerim'in Furkan, Zikir, Rahmet, Nur, Hûda, Hikmet isimlerinin geçtiği ayetlerden örnekler verilir.
c) Kur'an-ı Kerim ile ilgili ayet, sure ve cüz kavramları açıklanır.

1.1.2. Kur'an-ı Kerim'in indirildiği ortamın özelliklerini yorumlar.

Kur'an-ı Kerim'in indirildiği dönemin coğrafi, sosyal, dinî ve kültürel özelliklerine değinilerek ilahî kelâmın indirildiği ortam ve koşullar tanıtılır.

1.1.3. Kur'an-ı Kerim'i anlamada kullanılabilecek farklı yaklaşımları çözümler.

a) Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması için gerekli olan ilke, yaklaşım ve yöntemlere değinilir.
b) Kur'an-ı Kerim'in kendi içindeki anlam bütünlüğünün Kur'an'ın anlaşılmasındaki önemi açıklanır. Kur'an'ın Kur'an'la açıklanması üzerinde durulur. Kur'an'da ayet, sure ve genel bütünlük olmak üzere üç boyutun bulunduğu değinilerek Kur'an'ın iç bütünlüğünü dikkate almanın önemine ve ayetlerin tedriciliği vurgulanır.
c) Arapçayı ve temel İslami ilimleri bilme ve öğrenmenin önemine değinilir.

1.1.4. Sünnetin Kur'an-ı Kerim'i açıklamadaki rolünü açıklar.

Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında Kur'an-sünnet ilişkisinin önemine vurgu yapılır. Sünneti dikkate almanın ve sahih hadis kitaplarından yararlanmanın önemi üzerinde durulur.

1.1.5. Meal ve tefsirlerin ortaya çıkma sebeplerini kavrar.

a) Meal ve tefsirlerin Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasındaki rolü ve önemi açıklanır.
b) "Tercüme, meal ve tefsir" kavramlarının anlamlarına, tercüme ve meal arasındaki farka değinilir. Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında meal ve tefsirlerin yeri açıklanır.
c) Tefsir çeşitlerinden söz edilerek özellikle tefsirlere müracaat etmenin kritik önemine değinilir.
d) Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında meal ve tefsirlerden yararlanma ilkeleri açıklanır.

1.1.6. Hz. Lokman'ın oğluna verdiği öğütlerden hareketle çıkarımlarda bulunur.

Lokman suresinin 12-19. ayetlerinde geçen Hz. Lokman'ın oğluna verdiği öğütler meal ve tefsirlerden faydalanılarak açıklanır.

Değerler	Alan Becerileri
Sevgi (kzm. 1.1.1.)	Dini Kavramları Yerinde Kullanma Becerisi (kzm. 1.1.1; 1.1.2.)
Saygı (kzm. 1.1.1.)	Temel Kaynaklardan Yararlanma Becerisi (kzm. 1.1.4; 1.1.5.)
Sorumluluk (kzm. 1.1.1.)	Kur'an Meallerini Kullanma Becerisi (kzm. 1.1.5.)
Adalet (kzm. 1.1.2.)	Ayetleri Gruplandırma Becerisi (kzm. 1.1.5.)
	Yaşama Aktarma Becerisi (kzm. 1.1.6.)

***kzm: kazanım

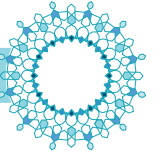
Kazanım

Kazanım açıklaması

Alan becerileri

13

12

3.2. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi-I Ünite, Kazanım ve Açıklamaları

1.1. Ünite: Kur'an-ı Kerim'i Tanımaya Giriş

Bu üniteye sırasıyla "Kur'an-ı Kerim ve İsimleri", "Kur'an-ı Kerim'in İndirildiği Ortam", "Kur'an-ı Kerim'i Anlama Yöntemleri", "Sünnetin Kur'an-ı Kerim'i Açıklaması", "Meal ve Tefsirler ile Kur'an-ı Kerim'i Anlama" ve "Ayetlerden Mesajlar: Lokman Suresi, 12-19. Ayetler" konularına yer verilecektir.

Önerilen Süre: 20 ders saati

Konu/Kavramlar: Furkan, Hüda, Kur'an, kıssa, meal, müfessir, Nur, tedricî, tefsir, vahiy, Zikir.

1.1.1. Kur'an-ı Kerim'i ve isimlerini kavrar.

- Kur'an-ı Kerim'in isimleri tanıtılır.
- Kur'an-ı Kerim'in Furkan, Zikir, Rahmet, Nur, Hüda, Hikmet isimlerinin geçtiği ayetlerden örnekler verilir.
- Kur'an-ı Kerim ile ilgili ayet, sure ve cüz kavramları açıklanır.

1.1.2. Kur'an-ı Kerim'in indirildiği ortamın özelliklerini yorumlar.

Kur'an-ı Kerim'in indirildiği dönemin coğrafi, sosyal, dinî ve kültürel özelliklerine değinilerek ilahi kelamın indirildiği ortam ve koşullar tanıtılır.

1.1.3. Kur'an-ı Kerim'i anlamada kullanılabilecek farklı yaklaşımları çözümler.

- Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması için gerekli olan ilke, yaklaşım ve yöntemlere değinilir.
- Kur'an-ı Kerim'in kendi içindeki anlam bütünlüğünün Kur'an'ın anlaşılmasındaki önemi açıklanır. Kur'an'ın Kur'an'la açıklanması üzerinde durulur. Kur'an'da ayet, sure ve genel bütünlük olmak üzere üç boyutun bulunduğu değinilerek Kur'an'ın iç bütünlüğünü dikkate almanın önemine ve ayetlerin tedricîliği vurgulanır.
- Arapçayı ve temel İslami ilimleri bilme ve öğrenmenin önemine değinilir.

1.1.4. Sünnetin Kur'an-ı Kerim'i açıklamadaki rolünü açıklar.

Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında Kur'an-sünnet ilişkisinin önemine vurgu yapılır. Sünneti dikkate almanın ve sahih hadis kitaplarından yararlanmanın önemi üzerinde durulur.

1.1.5. Meal ve tefsirlerin ortaya çıkma sebeplerini kavrar.

- Meal ve tefsirlerin Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasındaki rolü ve önemi açıklanır.
- "Tercüme, meal ve tefsir" kavramlarının anlamlarına, tercüme ve meal arasındaki farka değinilir. Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında meal ve tefsirlerin yeri açıklanır.
- Tefsir çeşitlerinden söz edilerek özellikle tefsirlere müracaat etmenin kritik önemine değinilir.
- Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında meal ve tefsirlerden yararlanma ilkeleri açıklanır.

1.1.6. Hz. Lokman'ın oğluna verdiği öğütlerden hareketle çıkarımlarda bulunur.

Lokman suresinin 12-19. ayetlerinde geçen Hz. Lokman'ın oğluna verdiği öğütler meal ve tefsirlerden faydalanılarak açıklanır.

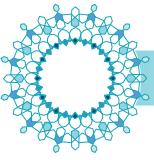
Değerler

- Sevgi (kzm. 1.1.1.)
Saygı (kzm. 1.1.1.)
Sorumluluk (kzm. 1.1.1.)
Adalet (kzm. 1.1.2.)

Alan Becerileri

- Dinî Kavramları Yerde Kullanma Becerisi (kzm. 1.1.1; 1.1.2.)
Temel Kaynaklardan Yararlanma Becerisi (kzm. 1.1.4; 1.1.5.)
Kur'an Meallerini Kullanma Becerisi (kzm. 1.1.5.)
Ayetleri Gruplandırma Becerisi (kzm. 1.1.5.)
Yaşama Aktarma Becerisi (kzm. 1.1.6.)

***kzm: kazanım

1.2. Ünite: Temel Konularıyla Kur'an-ı Kerim

Bu üniteye sırasıyla "Her Şeyin Başı: Allah (cc) İnancı", "İnsanın Yaratılışı", "Ebedî Âlem: Ahiret", "Vazgeçilmez Değer: Güzel Ahlak", "Kur'an-ı Kerim'de Toplumsal İlkeler", "İlahi Tecelliler: Kâinat ve Tabiat" ve "Ayetlerden Mesajlar: Hz. Yusuf Kıssası" konularına yer verilecektir.

Önerilen Süre: 17 ders saati

Konu/Kavramlar: ahiret, ahlak, halife, ibadet, iman, sünnetullah, şirk, tevhit.

1.2.1. Allah (cc) inancı ile ilgili ayetleri kavrar.

Bakara suresinin 255. ayeti, Neml suresinin 59-66. ayetleri ve Enbiya suresinin 22. ayetinden yararlanılarak Allah'a (cc) imanın Kur'an-ı Kerim'deki merkezî konumuna, O'nun birliğine inanmanın hayatın bütün alanlarını nasıl etkilediğine değinilir.

1.2.2. Ayetler bağlamında insanın değeri ve konumunu fark eder.

Zariyat suresinin 56. ayeti, İsra suresinin 70. ayeti, Bakara suresinin 30. ayeti ve Ahzab suresinin 72. ayeti bağlamında insanın değeri ve sorumlulukları üzerinde durulur. İnsanın sorumluluğuna vurgu yapan halifelik ve emanet kavramlarına değinilir.

1.2.3. Ayetlerden hareketle yeniden dirilişi açıklar.

Bakara suresinin 258-260. ayetleri, Kehf suresinin 9-26. ayetleri ve Yasin suresinin 78-81. ayetleri bağlamında öldükten sonra yeniden diriliş konusu ele alınır.

1.2.4. Ayetlerden hareketle ahirette insanın kendisiyle yüzleşmesine örnekler verir.

Ahiret gününde insanın kendisiyle yüzleşmesi; İsra suresinin 13-15. ayetleri, Kehf suresinin 48-49. ayetleri, Müminun suresinin 97-118. ayetleri, Araf suresinin 42-52. ayetleri ve İbrahim suresinin 22. ayeti bağlamında açıklanır.

1.2.5. Ayetlerden hareketle güzel ahlakı açıklar.

İnsanın vazgeçilmez değeri olan ahlak; Nahl suresinin 90. ayeti, Bakara suresinin 177, 261-263. ayetleri, Fecr suresinin 15-30. ayetleri ve Şems suresinin 9-10. ayetleri bağlamında açıklanır.

1.2.6. Ayetlerden hareketle Kur'an-ı Kerim'in toplum hayatıyla ilgili ilkelerini açıklar.

Enam suresinin 151-152. ayetleri, İsra suresinin 23-24. ayetleri, Rum suresinin 21. ayeti, Nisa suresinin 36. ayeti ve Necm suresinin 38. ayeti bağlamında Kur'an-ı Kerim'in; aile hayatı, akrabalık ilişkileri, medeni yasalar, hukuk, iktisat vb. konularla ilgili insana yaraşır bir toplumsal düzen kurmaya çalıştığı vurgulanır.

1.2.7. Ayetlerden örneklerle tabiattaki düzeni açıklar.

Yasin suresinin 33-40. ayetleri, Enbiya suresinin 33. ayeti, Neml suresinin 86, 88. ayetleri, Gaşiye suresinin 17-20. ayetleri ve Mülk suresinin 3. ayeti bağlamında kâinat ve tabiattaki kusursuz ahenk ile düzen örneklerle açıklanır. İlgili ayetler bilimsel gelişmelerle örneklendirilir.

1.2.8. Yusuf suresinden yararlanarak Hz. Yusuf'un kıssasından çıkarımlarda bulunur.

Yusuf suresinden yararlanarak Hz. Yusuf'un hayatı anlatılır. Bu kıssadan çıkarılan mesajlar açıklanır.

Değerler

Sorumluluk (kzm. 1.2.2; kzm. 1.2.5.)

Öz denetim (kzm. 1.2.5.)

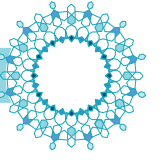
Dostluk (kzm. 1.2.6.)

Alan Becerileri

Kur'an'daki Bilgileri Araştırma Becerisi (kzm. 1.2.1.)

Ayetlerden Çıkarımlarda Bulunma Becerisi (kzm. 1.2.8.)

Yaşama Aktarma Becerisi (kzm. 1.2.5; 1.2.6; 1.2.8.)

1.3. Ünite: Kur'an-ı Kerim'e Göre Erdemli İnsan

Bu üniteye sırasıyla "İman ve Salih Amelin Önemi", "Düşünmek ve Akletmek", "Kâinattaki İşaretleri Okumak", "Doğru Bilginin Peşine Düşmek", "Çalışmak ve Üretmek", "Şükretmek", "Takva Bilinciyle Hareket Etmek" ve "Ayetlerden Mesajlar: Sad Suresi, 71-85. Ayetler" konularına yer verilecektir.

Önerilen Süre: 17 ders saati

Konu/Kavramlar: hamt, iman, salih amel, şükür, takva, tefekkür.

1.3.1. İman ve salih amelin önemini kavrar.

Beyyine suresinin 7-8. ayetleri, Asr suresinin 1-3. ayetleri, Ankebut suresinin 9. ayeti ve konu ile ilgili diğer ayetlerden hareketle iman ve salih amelin ideal insan olma vasfını kazandırmasına vurgu yapılır. İman ve salih amel arasındaki ilişkiye değinilerek bunların insanın yücelmesindeki öneminden söz edilir.

1.3.2. Kur'an-ı Kerim'e göre düşünme ve akletmenin önemini açıklar.

Zümer suresinin 18. ayeti, Nahl suresinin 12. ayeti, Sad suresinin 29. ayeti ve konu ile ilgili diğer ayetlerden hareketle Kur'an-ı Kerim'in düşünmeye ve akletmeye verdiği önem açıklanır. Tefekkür ile ilgili ayetlerden örnekler verilir.

1.3.3. Kâinattaki işaretleri Allah'ın (cc) varlığı ve birliği bağlamında irdeler.

Kâinattaki işleyiş ve düzeni fark etmenin önemi açıklanır. Bu sarsılmaz düzenin üzerinde tefekkür etmenin imanı güçlendirdiği Bakara suresinin 164. ayeti, Al-i İmran suresinin 191. ayeti, Rum suresinin 21, 24. ayetleri, Casiye suresinin 4. ayeti ve Zariyat suresinin 20-21, 47-49. ayetlerinden hareketle açıklanır.

1.3.4. Doğru bilgiye ulaşmanın önemi ile ilgili ayetleri kavrar.

İnsanın doğru bilgiye ulaşmasının önemi İsra suresinin 36. ayeti, Al-i İmran suresinin 66. ayeti Hucurat suresinin 6. ayeti ve Yunus suresinin 36. ayeti vb. konu ile ilgili ayetlerden hareketle açıklanır.

1.3.5. Kur'an-ı Kerim'in çalışmaya ve üretmeye verdiği önemi örneklerle açıklar.

İnsanın kazancının üretmeye ve çalışmaya bağlı olduğu anlatılır. Necm suresinin 39-41. ayetleri, Leyl suresinin 4. ayeti, İnşirah suresinin 7-8. ayetleri Nisa suresinin 32. ayeti vb. konu ile ilgili ayetler açıklanır.

1.3.6. Ayetlerden hareketle hamt ve şükürün anlamını kavrar.

İbrahim suresinin 7. ayeti, Nahl suresinin 114. ayeti, Müminun suresinin 78. ayeti, Zümer suresinin 66. ayeti, Casiye suresinin 12. ayeti vb. konu ile ilgili diğer ayetler bağlamında hamt ve şükür kavramlarının anlamlarını, insanların hamdetme ve şükretme sebepleri açıklanır.

1.3.7. İnsanın Allah (cc) ile olan ilişkisini takva bağlamında yorumlar.

- a) Al-i İmran suresinin 102. ayeti, İbrahim suresinin 7. ayeti, Enfal suresinin 29. ayeti, Şuara suresinin 184. ayeti, Hucurat suresinin 13. ayeti bağlamında takvanın; Allah'a (cc), bilgi ve bilince dayalı bir bağlılık olduğuna değinilir.
- b) İnsanın Allah (cc) ile olan ilişkisinin sağlam bir zemine oturması için takvanın önemi ve gerekliliği anlatılır.

1.3.8. Ayetlerden hareketle Hz. Âdem'in yaratılışı ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Sad suresinin 71-85. ayetlerinde anlatılan Hz. Âdem'in yaratılışı tefsir ve meallerden faydalanılarak anlatılır. Bu kıssadan çıkarılan mesajlar açıklanır.

Değerler

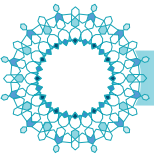
Sorumluluk (kzm. 1.3.2.)

Adalet (kzm. 1.3.5.)

Alan Becerileri

Kur'an'daki Bilgileri Araştırma Becerisi (kzm. 1.3.3; 1.3.4.)

Ayetlerden Çıkarımlarda Bulunma Becerisi (kzm. 1.3.4; 1.3.8.)

1.4. Ünite: Kur'an-ı Kerim'de İnsanın Bireysel ve Toplumsal Sorumlulukları

Bu üniteye sırasıyla "Yardımlaşma ve Paylaşma", "Emir Bilmaruf Nehiy Anilmünker", "Emin Olma", "Şehitlik", "İstişare ile İş Yapma", "Kul Hakkı Yememe", "Kur'an-ı Kerim'de İktisadi İlkeler" ve "Ayetlerden Mesajlar: Kasas Suresi, 76-84. Ayetler" konularına yer verilecektir.

Önerilen Süre: 18 ders saati

Konu/Kavramlar: ahde vefa, birr, cihat, emir bilmaruf nehiy anilmünker, hak, haram, helal, infak, istişare, sadaka, şehit.

1.4.1. Ayetler bağlamında yardımlaşma ve paylaşmanın önemini kavrar.

Yardımlaşma ve paylaşmanın önemi Bakara suresinin 3, 262 ve 274. ayetleri ve Al-i İmran suresinin 92 ve 134. ayetleri bağlamında açıklanır.

1.4.2. Ayetler bağlamında örnek bir toplum oluşturmada iyiliği emredip kötülükten sakındırmanın önemini kavrar.

Al-i İmran suresinin 104 ve 110. ayetleri ile Nisa suresinin 114. ayeti bağlamında emir bilmaruf nehiy anilmünker kavramı işlenir. İyiliğin yaygınlaştırılması ve kötülüğün önlenmesi çabasının örnek bir toplumun oluşmasındaki önemi vurgulanarak açıklanır.

1.4.3. Ayetler bağlamında emanete riayet etmenin önemini açıklar.

Müminun suresinin 8. ayeti ve Al-i İmran suresinin 75. ayeti ve Mearic suresinin 32. ayeti bağlamında Kur'an'da emanet kavramı açıklanır. Emanete riayetin toplumsal güveni sağlamadaki yeri vurgulanır.

1.4.4. Ayetler bağlamında cihat ve şehitlik kavramlarını açıklar.

Bakara suresinin 190, 216, 218. ayetleri, Nisa suresinin 95-96, 135. ayetleri, Bakara suresinin 153-154. ayetleri, Al-i İmran suresinin 169-175. ayetleri, Tevbe suresinin 111. ayeti ve Saf suresinin 10-14. ayetleri bağlamında cihat, şehitlik kavramları ve şehitlerin Allah (cc) katındaki yeri açıklanır.

1.4.5. İstişare ayetleri çerçevesinde iş birliğine dayalı çözüm üretmenin toplumsal yararını fark eder.

- a) Al-i İmran suresinin 159. ayeti ve Şûra suresinin 38. ayeti bağlamında kişilerin sorumluluk alanlarına giren işler hakkında ilgililere danışmasının önemi vurgulanır.
- b) İstişarenin Kur'an-ı Kerim'de tavsiye edilen toplumsal bir tutum olduğu örneklerle açıklanır.

1.4.6. Kul hakkı ile ilgili ayetleri insanlar arasındaki ilişki bağlamında yorumlar.

İnsanların sahip olduğu maddi ve manevi şeyleri çeşitli yollarla gasbetmenin kul hakkı olduğu Bakara suresinin 188. ayeti ile Nisa suresinin 2 ve 29. ayetleri bağlamında açıklanır. Kul hakkına giren davranışların yasaklandığı ve bunların hak ve özgürlük alanlarını aşmaması gerektiği örneklendirilir.

1.4.7. Temiz ve helal kazanç için gerekli ilkeleri açıklar.

Bakara suresinin 168 ve 172. ayetleri, Maide suresinin 88. ayeti, Mutaaffin suresinin 1-3. ayetleri ve Araf suresinin 85. ayeti bağlamında temiz ve helal kazanç için gerekli ilkeler açıklanır.

1.4.8. Karun kıssası ile çıkarımlarda bulunur.

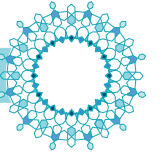
Kasas suresinin 76-84. ayetlerinde geçen Karun kıssası açıklanır. Bu kıssadan çıkarılan mesajlar anlatılır.

Değerler

Yardımlaşma (kzm. 1.4.1.)
Dürüstlük (kzm. 1.4.3.)
Saygı (kzm. 1.4.6.)
Vatanseverlik (kzm. 1.4.6.)

Alan Becerileri

Kur'an Meallerini Kullanma Becerisi (kzm. 1.4.1.)
Ayetlerden Çıkarımlarda Bulunma Becerisi (kzm. 1.4.5.)
Temel Kaynaklardan Yararlanma Becerisi (kzm. 1.4.7.)
Yaşama Aktarma Becerisi (kzm. 1.4.2; 1.4.5; 1.4.8.)

3.3. Kur'an-ı Kerim'in Anlam Dünyası Dersi-II Ünite, Kazanım ve Açıklamaları

2.1. Ünite: Kur'an-ı Kerim'i Tanıma

Bu üniteye sırasıyla "Kur'an-ı Kerim'i Tanıma", "Kur'an-ı Kerim Eşsiz Bir Kitaptır", "Kur'an-ı Kerim'i Anlama", "Kur'an-ı Kerim'in Sünnetle Açıklanması", "Kur'an-ı Kerim'i Anlamada Meal ve Tefsirler" ve "Ayetlerden Mesajlar: Bahçe Sahipleri" konularına yer verilecektir.

Önerilen Süre: 20 ders saati

Konu/Kavramlar: esbabinüzul, îcaz, kelim, meal, mucize, sünnet, tefsir, tehdidi, tercüme.

2.1.1. Kur'an-ı Kerim'in özelliklerini kavrar.

- a) Kur'an-ı Kerim'in Allah (cc) kelamı olduğu açıklanır.
- b) İsrâ suresinin 82. ayetinden hareketle Kur'an-ı Kerim'in bir hayat rehberi olduğu açıklanır.
- c) Kur'an-ı Kerim'in belli bir sebebe ve olaya bağlı olarak tedricen inmiş olduğu Furkan suresinin 32. ayeti bağlamında açıklanır. Bu ayetlere bütüncül bakmanın Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasındaki rolüne vurgu yapılır.

2.1.2. Kur'an-ı Kerim'in eşsiz bir kitap olduğunun farkına varır.

- a) İsrâ suresinin 88. ayeti, Hud suresinin 13. ayeti, Yunus suresinin 38. ayeti ve Bakara suresinin 23. ayeti bağlamında Kur'an-ı Kerim'in insanların benzerini meydana getirmekten aciz kaldığı ilahi bir kelim olduğuna vurgu yapılır.
- b) Kur'an-ı Kerim'in evrenselliği örneklerle açıklanır. Kur'an-ı Kerim'in hem indiği zamanın hem de günümüzün problemlerine cevap verecek özellikte olduğu ifade edilir.

2.1.3. Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında kullanılan farklı yöntemleri kavrar.

- a) Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması için gerekli olan yaklaşımlara değinilir.
- b) Kur'an-ı Kerim'in anlam dünyasını kavramada kendi içindeki anlam bütünlüğü ile ilgili örnekler verilir. Kur'an-ı Kerim'in açıklamalarının ve ortaya koyduğu ilkelerin bütünlük içinde değerlendirilmesinin önemi örneklerle açıklanır.

2.1.4. Kur'an-ı Kerim'i anlamada sünnetin önemini kavrar.

Allah'ın (cc), Hz. Muhammed'i (sav) Kur'an-ı Kerim'i tebliğ ve tebyin ile görevlendirdiği açıklanır. Bu hususta örneklerle ilgili etkinlikler düzenlenir.

2.1.5. Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında meal ve tefsirlerin etkisini çözümler.

- a) Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında meal ve tefsirlerden faydalanmanın önemi açıklanır.
- b) Meal ve tefsirlere başvurulurken dikkat edilmesi gereken hususlara değinilir.

2.1.6. Kehf ve Kalem suresinde geçen kıssalardan çıkarımlarda bulunur.

Kehf suresinin 32-47. ayetleri ve Kalem suresinin 17-36. ayetlerinde geçen kıssalarda anlatılan bahçe sahipleri ile ilgili ayetler açıklanır. Bu kıssalardan çıkarılan mesajlara vurgu yapılır.

Değerler

Sorumluluk (kzm. 2.1.6.)

Adalet (kzm. 2.1.1.)

Alan Becerileri

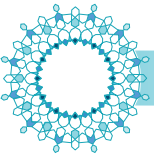
Temel Kaynaklardan Yararlanma Becerisi (kzm. 2.1.4; 2.1.5.)

Kur'an Meallerini Kullanma Becerisi (kzm. 2.1.5.)

Dini Kavramları Yerinde Kullanma Becerisi (kzm. 2.1.1.)

Ayetleri Gruplandırma Becerisi (kzm. 1.1.5.)

Yaşama Aktarma Becerisi (kzm. 2.1.6.)

2.2. Ünite: Ana Hatlarıyla Kur'an-ı Kerim'de Geçen Konular

Bu üniteye sırasıyla "İman Esaslarının Temeli: Allah (cc) İnancı", "Allah'ın (cc) Yeryüzündeki Halifesi: İnsan", "Peygamberlik: İnsana Rehberlik", "İmtihan Âlemi: Dünya Hayatı", "İnsanlığın Vazgeçilmez Değeri: Ahlak", "İnsanın Zorunlu Varlık Alanı: Toplumsal Düzen", "Kâinat ve Tabiattaki İlahi Lütuflar" ve "Ayetlerden Mesajlar: Enam Suresi, 74-81. Ayetler" konularına yer verilecektir.

Önerilen Süre: 17 ders saati

Konu/Kavramlar: dünya, emanet, kelimeitevhit, nebi, nübüvvet, toplum.

2.2.1. Ayetler bağlamında Allah (cc) inancının iman temeli olduğunu fark eder.

Allah (cc) inancının iman esaslarının temeli olduğu Haşr suresinin 22-24. ayetleri ve Zümer suresinin 3-4. ayetleri bağlamında açıklanırken tevhit inancı vurgulanır.

2.2.2. İnsanın yaratılışı ile ilgili ayetleri irdeler.

Müminun suresinin 12-14. ayetleri, Hac suresinin 5. ayeti, Secde suresinin 7-9. ayetleri ve İnfitar suresinin 6-9. ayetleri bağlamında insanın yaratılışı açıklanır.

2.2.3. Kur'an-ı Kerim'de yer alan peygamberlik ile ilgili ayetlere örnekler verir.

Hadid suresinin 25. ayeti, Kehf suresinin 56. ayeti, Ahkaf suresinin 9. ayeti bağlamında Kur'an-ı Kerim'de adı geçen peygamberlerin tevhit mücadelesine değinilir.

2.2.4. Ayetlerden hareketle dünya hayatının gerçekliğini irdeler.

Al-i İmran suresinin 185. ayeti, Yunus suresinin 24-25. ayetleri, Kehf suresinin 45-47. ayetleri ve Hadid suresinin 20-21. ayetleri bağlamında dünya hayatının gerçeği ele alınır.

2.2.5. Kur'an-ı Kerim'de yer alan güzel ahlak ile ilgili ayetleri kavrar.

Hucurat suresinin 11-12. ayetleri, Nur suresinin 30. ayeti ve Al-i İmran suresinin 134. ayeti bağlamında insanın vazgeçilmez değeri olan ahlak ilkelerine örnekler verilir.

2.2.6. Kur'an-ı Kerim'de toplumsal hayatı düzenleyen ayetleri kavrar.

Rad suresinin 11. ayeti, Nisa suresinin 36. ayeti, Araf suresinin 85. ayeti, Hud suresinin 85. ayeti ve Bakara suresinin 180. ayeti bağlamında aile hayatı, akrabalık ilişkileri, medeni yasalar, hukuk, iktisat vb. konularda ortaya konulan ilkelerle insana yaraşır bir toplumsal düzene vurgu yapılır.

2.2.7. Ayetlerden örneklerle kâinat ve tabiattaki ilahi lütufların farkına varır.

Kâinat ve tabiattaki ilahi lütuflarla ilgili Enam suresinin 95-99. ayetleri, Rad suresinin 41. ayeti, Rum suresinin 37-60. ayetleri açıklanır.

2.2.8. Hz. İbrahim'in Allah'ı (cc) arayış kıssasından çıkarımlarda bulunur.

Enam suresi, 74-81. ayetlerde geçen Hz. İbrahim'in Allah'ı (cc) arayış kıssası meal ve tefsirlerden faydalanılarak açıklanır. Bu kıssadan çıkarılan mesajlar anlatılır.

Değerler

Sorumluluk (kzm. 2.2.2, kzm. 2.2.5.)

Öz denetim (kzm. 2.2.5.)

Dostluk (kzm. 2.2.6.)

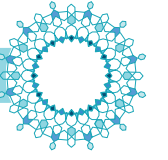
Alan Becerileri

Kur'an'daki Bilgileri Araştırma Becerisi (kzm. 2.2.1.)

Ayetlerden Çıkarımlarda Bulunma Becerisi (kzm. 2.2.8.)

Temel Kaynaklardan Yararlanma Becerisi (kzm. 2.2.8.)

Yaşama Aktarma Becerisi (kzm. 2.2.5; 2.2.8.)

2.3. Ünite: Kur'an-ı Kerim'de İyi İnsanın Bazı Özellikleri

Bu üniteye sırasıyla "İman ve Salih Amel ilişkisi", "İnanç Bağlamında İnsan Psikolojisi", "Nimetleri Fark Etmek", "Kur'an-ı Kerim'de İlimin Önemi", "Çalışma ve Başarı", "Sabır ve Metanet", "Dua ve Tövbe" ve "Ayetlerden Mesajlar: Peygamber Duaları" konularına yer verilecektir.

Önerilen Süre: 17 ders saati

Konu/Kavramlar: dua, iman, inabe, nimet, sabır, salih amel, tefekkür, tövbe.

2.3.1. İman ve salih amel ilişkisini irdeler.

Rad suresinin 18-29. ayetleri, Yunus suresinin 26-27. ayetleri ve Furkan suresinin 63-77. ayetlerinden hareketle iman ve salih amelin önemi açıklanır. İman ve salih amel arasındaki ilişki vurgulanır.

2.3.2. İnanç bağlamında insan psikolojisini anlatan ayetleri tahlil eder.

Yunus suresinin 12, 21-23. ayetleri, Hud suresinin 1-11. ayetleri, İsra suresinin 11, 83-84. ayetleri, Zümer suresinin 8, 49. ayetleri ve Fussilet suresinin 46-54. ayetleri bağlamında konu siyak ve si-baka dikkat edilerek ele alınır.

2.3.3. İnsana verilen nimetlerin geçtiği ayetleri yorumlar.

Enam suresinin 95-99. ayetleri, Nahl suresinin 1-21, 51, 54, 65-74 ve 77-83. ayetleri bağlamında insana Allah (cc) tarafından verilen nimetler ele alınır.

2.3.4. Kur'an-ı Kerim'in ilme verdiği önemi açıklar.

Taha suresinin 114. ayeti ve Zümer suresinin 9. ayeti bağlamında ilme ve ilim öğrenmeye verilen önem açıklanır.

2.3.5. Başarı ve kazancın çalışmaya bağlı olduğunu ayetlerden örneklerle açıklar.

Mülk suresinin 15. ayeti, Cuma suresinin 10. ayeti ve konu ile ilgili diğer ayetlerden yararlanarak insanın başarısının ve kazancının çalışmaya bağlı olduğu örneklerle açıklanır.

2.3.6. Ayetlerden hareketle sabrın ve olaylar karşısında psikolojik dayanıklılığın önemini kavrar.

Bakara suresinin 186. ayeti, Al-i İmran suresinin 133-136. ayetleri, Araf suresinin 55-56. ayetleri, Mümin suresinin 60. ayeti ve Zümer suresinin 53-61. ayetleri bağlamında sabır, metanet kavramları ve bu kavramların önemi açıklanır.

2.3.7. İnsanın Allah (cc) ile olan ilişkisini Allah'a (cc) yönelme, dua ve tövbe bağlamında açıklar.

Bakara suresinin 186. ayeti, Araf suresinin 55-56. ayetleri, Mümin suresinin 60. ayeti, Nisa suresinin 110. ayeti, Maide suresinin 39. ayeti, Furkan suresinin 70. ayeti ve Tahrim suresinin 8. ayeti bağlamında insan Allah (cc) ilişkisi açıklanır.

2.3.8. Kur'an-ı Kerim'de geçen peygamber dualarını inceler.

Araf suresinin 23. ayeti, Yusuf suresinin 101. ayeti, İbrahim suresinin 35-41. ayetleri, Al-i İmran suresinin 38. ayeti, Meryem suresinin 1-6. ayetleri, Taha suresinin 25-35. ayetleri, Enbiya suresinin 87. ayeti, Kasas suresinin 24. ayeti, Neml suresinin 19. ayeti, Şuara suresinin 78-89. ayetleri, Tevbe suresinin 129. ayeti, İsra suresinin 80. ayeti, Taha suresinin 114. ayetleri ilgili peygamberle ilişkilendirilerek ele alınır.

Değerler

Sorumluluk (kzm. 2.3.2.)

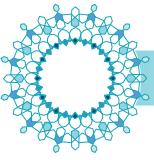
Alan Becerileri

Kur'an'daki Bilgileri Araştırma Becerisi (kzm. 2.3.3; 2.3.4.)

Ayetlerden Çıkarımlarda Bulunma Becerisi (kzm. 2.3.4; 2.3.6.)

Temel Kaynaklardan Yararlanma Becerisi (kzm. 2.3.8.)

Yaşama Aktarma Becerisi (kzm. 2.3.6; 2.3.8.)

2.4. Ünite: Kur'an-ı Kerim'de Evrensel Değerler

Bu üniteye sırasıyla "İyiliği Emredip Kötülükten Sakındırma", "Birr ve İnfak", "Danışarak İş Yapma", "Temiz ve Helal Kazanç Sağlama", "Emanete Riayet Etme", "Hesap Günü", "Kur'an-ı Kerim'de Geçen Örnek Kadın Şahsiyetler" ve "Ayetlerden Mesajlar: Yasin Suresi, 13-27. Ayetler" konularına yer verilecektir.

Önerilen Süre: 18 ders saati

Konu/Kavramlar: ahde vefa, birr, emanet, emir bilmaruf nehiy anilmünker, hak, infak.

2.4.1. Emir bilmaruf nehiy anilmünker kavramının geçtiği ayetler bağlamında örnek bir toplum oluşturma- nın önemini kavrar.

- a) Araf suresinin 163-166. ayetleri, Tevbe suresinin 71,112. ayetleri, Al-i İmran suresinin 110. ayeti ve Taha suresinin 131-132. ayetlerinden hareketle emir bilmaruf nehiy anilmünker kavramı açıklanır.
- b) İyiliğin yaygınlaştırılıp kötülüğün önlenmesiyle örnek bir toplum oluşturulması için gösterilen çabanın önemine vurgu yapılır.

2.4.2. Birr ve infak kavramlarının geçtiği ayetler bağlamında yardımlaşma ve paylaşmanın önemini kavrar.

- a) Birr ve infak kavramları Şûra suresinin 39. ayeti ve Tegabün suresinin 17. ayeti bağlamında açıklanır.
- b) Bu kavramlar çerçevesinde toplumsal yardımlaşma ve dayanışmanın önemi vurgulanır.
- c) Kültürümüzden ve tarihimizden örnekler verilir.

2.4.3. Danışarak iş yapmanın toplumsal yararını fark eder.

Al-i İmran suresinin 159. ayeti ve Neml suresinin 32. ayeti bağlamında başkalarına danışarak iş yapmanın Kur'an-ı Kerim'de tavsiye edilen toplumsal bir tutum olduğu örneklerle açıklanır.

2.4.4. Bireysel ve toplumsal düzenin sağlanması, ahlaka uygun bir iktisadi hayatın sürdürülmesi için temiz ve helal kazancın gerekliliğini açıklar.

Bakara suresinin 275-276, 278-279. ayetleri, Al-i İmran suresinin 130. ayeti ve Rum suresinin 39. ayeti bağlamında kişisel kazancı ve toplumsal ekonomik ilişkileri ilgilendiren alın terine dayalı kazanç, faiz, karaborsacılık ve tefecilik gibi konulara değinilir.

2.4.5. Ayetler bağlamında emanete riayet etmenin önemini açıklar.

Bakara suresinin 283. ayeti ve Nisa suresinin 58. ayeti bağlamında emanete riayetin toplumsal güveni sağlamadaki önemi açıklanır.

2.4.6. Hesap gününü Hakka suresinin ayetleri bağlamında açıklar.

Hakka suresinin 1-52. ayetleri bütünsel olarak ele alınır.

2.4.7. Kur'an-ı Kerim'de kadına verilen değeri örnek kadın şahsiyetlerden hareketle fark eder.

Kur'an-ı Kerim'de geçen kadın şahsiyetlerden Hz. Asiye, Hz. Meryem, İmran'ın eşi Hanne ve Melike Belkis ile ilgili ayetler, Kur'an'da kadına verilen önem ve değer bağlamında açıklanır.

2.4.8. Yasin suresinde geçen belde halkının durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

Yasin suresinin 13-27. ayetlerinde sözü edilen belde halkının durumu meal ve tefsirlerden faydalanılarak anlatılır. Kıssadan çıkarılan mesajlar açıklanır.

Değerler

Yardımseverlik (kzm. 2.4.1.)
Dürüstlük (kzm. 2.4.3.)
Adalet (kzm. 2.4.4.)
Vatanseverlik (kzm. 2.4.6.)
Saygı (kzm. 2.4.6.)

Alan Becerileri

Kur'an Meallerini Kullanma Becerisi (kzm. 2.4.1.)
Ayetlerden Çıkarımlarda Bulunma Becerisi (kzm. 2.4.5.)
Temel Kaynaklardan Yararlanma Becerisi (kzm. 2.4.7.)
Yaşama Aktarma Becerisi (kzm. 2.4.8.)